

Beredskapsplan

(v.1.0 - 05.08.2025)

Torghatten Farming AS

Lokalitet: Esøya (ny lokalitet)

Formål

Beredskapsplanen skal forebygge smittespredning ved å ha en effektiv plan som hindrer spredning av sykdommer både internt i anlegget og omkringliggende områder for å beskytte både laksen og villfisk. Med klare prosedyrer for rask respons på sykdomsutbrudd og massedød, kan det økonomiske tapet reduseres ved å begrense omfanget av skaden. Det vil i tillegg sikre at fisken får nødvendig behandling og omsorg for å gi god dyrevelferd.

Planen hjelper med å overholde nasjonale og internasjonale regler og standarder for fiskehelse og miljøbeskyttelse.

Følgende regelverk er styrende for beredskapsplanen:

- Akvakulturdriftsforskriften
- Matloven
- Dyrevelferdsloven
- Forurensningsloven
- Internkontrollforskriften for akvakultur

Ansvarsområder

Ledelsen

- Utvikle, iverksette og vedlikeholde beredskapsplaner
- Identifisere potensielle risikoer og gjennomføre risikovurderinger
- Sørge for at alle ansatte er opplært i beredskapsprosedyrer
- Sikre at beredskapsplanene er i samsvar med regler og standarder

Mattilsynet

- Føre tilsyn med at anlegget overholder gjeldende regelverk
- Kontrollere at nødvendige beredskapsplaner er på plass og oppdaterte

Ansatte

- Følge prosedyrer og retningslinjer som er fastsatt i beredskapsplanen
- Delta i opplæring og øvelser relatert til beredskap
- Rapportere eventuelle avvik eller hendelser til ledelsen umiddelbart

Generelle forebyggende tiltak

- Daglig røkting av fisk, inkludert inspeksjon av ringer og nøter
- Båt, anlegg og utstyr blir ryddet og rengjort jevnlig
- Lokaliteten brakklegges mellom hver innsett
- Lokaliteten har egen røkterbåt
- Plan for områdebruk/lokalitetsbruk
- Redusere/stoppe fôring ved lave oksygennivå/høye algekonsentrasjoner
- Regelmessig helsetilsyn
- Skånsom håndtering av fisk
- Sikre at interne og eksterne aktører som skal inn i anlegget følger gode hygienerutiner

Forhøyet dødelighet og/eller mistanke om sykdom

Ved oppdagelse av unormal adferd på fisk, svimere, forhøyet dødelighet eller andre tegn som kan gi mistanke om sykdom, skal en opptre som det er en sykdom til stede.

1. Driftsleder og Ansvarlig for fiskehelse varsles straks; utredning av årsak startes
2. Utstyr og båter skal vaskes ned og desinfiseres før det når landbasen
3. Merder med mistenkelig fisk, røktes til slutt
4. Etter dødfiskopptak, vaskes og desinfiseres dødfiskhåv, lift-up system, båtdekk, klær og støvler og annet utstyr som kan ha kommet i kontakt
5. Kontroll med undervannskamera eventuelt ROV utføres

Ved høy dødelighet eller mistanke om smittsom sykdom som vil kunne medføre båndlegging, planlegger driftsleder i samarbeid med Mattilsynet videre behandling/tiltak.

Mattilsynets definisjoner på forøket dødelighet:

- < 0,5 kg: > 0,5 % pr dag ~ 0,35 % pr uke
- > 0,5 kg: > 0,25 % pr dag ~ 0,175 % pr uke

Ved påvisning av alvorlige smittsomme sykdommer etter dyrehelseforskriften, skal oppdrettsanlegg, servicebåter/dykkere, førselskap, fiskehelsetjenester og ensilasjebåter i nærliggende område varsles (jmf. Rutinen «Varslingsliste beredskap ved rømming, listeført, sykdom, massedød og akutte utslipp»).

Meldeplikt for akvatiske dyr (forskrift om dyrehelse)

Ved unormal dødelighet, andre tegn på sykdom eller vesentlig redusert produksjonstakt av ukjent årsak hos akvakulturdyr, skal driftsansvarlige så snart som praktisk mulig sikre at fiskehelsebiolog eller veterinær vurdere helsesituasjonen i hele anlegget og gjennomfører relevante undersøkelser og prøveuttak for å fastslå årsaken. Dersom forholdene vedvarer, skal ny vurdering gjennomføres innen 14 dager med mindre årsaksforholdene er entydig og avklart.

Driftsansvarlige skal så snart som praktisk mulig melde fra til Mattilsynet dersom årsaksforholdene fortsatt er uavklart etter at ny vurdering er gjennomført.

Listeført sykdom

Ved grunn til mistanke om forekomst eller ved påvisning av en listeført sykdom hos akvatiske dyr som nevnt i vedlegg II til forordningen (EU) 2016/429, eller i nasjonal sykdomsliste for akvatiske dyr i §6, unntatt lakselus, skal driftsansvarlige og enhver fysisk eller juridisk person umiddelbart melde fra til Mattilsynet.

Vesentlige velferdsmessige konsekvenser for fisken ved sykdom, skade eller svikt på anlegg.

Ved krav om tømning av lokalitet vil det på forhånd ligge en avtale med nærmeste slakteri. Det inngås en avtale med et brønnbåtrederiet før oppstart. Total brønnbåtkapasitet vurderes etter inngåelse av brønnbåtavtaler.

For opptak og håndtering av dødfisk i forbindelse med stor dødelighet, se prosedyre for dødfiskkontroll og dødfiskhåndtering. Egen ensileringskapasitet vil ikke ha kapasitet til hele lokalitetens MTB, slik at en avtale for henting og mottak av ensilasje etableres før oppstart.

Bedøving, avliving og saneringsslakting

Liten fisk vil kunne avlives i brønnbåt vha. kjemisk bedøvelse. Større fisk fraktes med brønnbåt til slakteri og avlives ved bruk av slakteriets utstyr for avlivning. På den måten vil det også være mulig å sortere ut eventuell slaktbar fisk.

Masseavliving på lokalitet skal kun skje etter at skriftlig godkjenning er gitt av Mattilsynet.

Ved bedøving og avliving skal det tas hensyn til best mulig fiskevelferd. Fisk skal bedøves før avliving, og det skal sikres at fiskene er døde før videre behandling.

Ved krav fra Mattilsynet om avliving av større mengder fisk på lokalitet vil det kunne utføres av ScanBio AS. Utstyret som brukes er elektrobedøver. Fisken blir deretter kvernet og ensilert om bord på samme båt. Det må inngås en avtale med ScanBio eller lignende firma før oppstart av produksjon.

Fiskevelferd ved storm og havari

Anlegget skal alltid være forberedt for uvær, og følge vedlikeholdsprosedyrer slik at sannsynlighet for havari reduseres til et minimum. Dersom det oppstår sår/klemskader på fisk etter uvær eller havari, prioriteres opptak av skadet fisk. Fiskehelseansvarlig vil vurdere om det er aktuelt å slakte ut fisk for å forebygge sårutvikling eller andre sekundære skader.

Tiltak ved alge- og manetforekomster

I forkant av manetpåslag og etter påslag gjøres det følgende tiltak for å forebygge og begrense skader.

1. Stoppe fôring slik at fisken går dypere
2. Vurdere bemanning og bistand
3. Utsett av garn/skjørt for så skjerme nøter
4. Vurdere behov for oksygenering i merder (utstyr klargjøres)
5. Sikre kapasiteten for ensilasje, utløse avtaler om beredskap for ensilasje.
6. Skadet fisk og dødfisk tas ut fortløpende
7. Sikre kapasitet på båter (brønnbåt, arbeidsbåt etc.)
8. Framskynde slakting av stor- eller slakteklar fisk
9. Vurdere flytting av fisk (avklaring med Fiskeridirektorat og Mattilsyn)

Oksygen og temperatur

For å håndtere lave oksygenverdier og/eller høye temperaturer i vannet skal følgende beredskapstiltak vurderes:

- Bruk diffusornettverk som NetOx Net for å tilføre oksygen til merdene.
- Kontinuerlig overvåk oksygen- /temperaturnivået i vannet.
- Ved lave oksygennivåer vil fiskens appetitt reduseres. Juster fôring.

- Reduksjon av biomasse. Vurder om det er nødvendig å redusere biomassen i merdene for å minske oksygenforbruket og forbedre vannkvaliteten
- Senk merder til dypere vann
- Vurder tidligere utslakting

Rømming av fisk

For å begrense skade ved rømming er det avgjørende å oppdage denne tidligst mulig. Dette oppnås med en systematisk overvåkning, samt et bevisst forhold til arbeidsoperasjoner som representerer økt rømmingsrisiko.

Anlegget vil før oppstart ha gjennomført risikovurdering med hensyn på å minimalisere risiko for rømming. Det skal da identifiseres hvilke driftsoperasjoner som innebærer risiko for rømming herunder krav til operasjoner som innebærer håndtering av fisk, lasting og lossing. Slep av merder med fisk i er ikke tillatt i selskapet. De identifiserte risikoooperasjonene skal gjennomføres med relevante risikoreduserende tiltak.

Anlegget vil etablere rutiner for hvordan rømming skal oppdages raskest mulig.

Ved oppdaget rømming (eller mistanke) skal fiskeridirektoratet varsles inne 2 timer. Driftsleder og fiskehelseansvarlig varsles først, som videre er ansvarlig for varsling til myndighetene.

Årsaker og omfang vurderes. Det vurderes om dykkere, kamera, rov etc. må settes inn. Skader på not, repareres umiddelbart. Avtaler med lokale fiskere for gjenfangst settes i drift, og garn settes ut samme dag. Det skal vurderes å utlove dusør for å stimulere til økt fiske. Kommunikasjonsansvarlig utarbeider den offentlige informasjonen som skal brukes videre.

Lakselus og resistens

Lakselus bekjempes etter egen bekjempelsesplan.

Ved lusenivå over grenseverdi over tid og/eller avlusningsbehandling ikke gir ventet effekt, skal det vurderes alternative behandlinger. Dersom dette ikke finnes, ikke kan gjennomføres innen rimelig tid, eller vil representere velferdsmessige plager for fisken, skal det planlegges en gjennomføring av nødslakt.

Beredskapsavtaler

Beredskapsavtaler på viktige tjenester for å kunne ivareta denne beredskapsplan, vil etableres før drift. Selskapet er i dag i forhandlinger med flere aktuelle samarbeidspartnere, slik at valg av partner vil påvirke hvilke avtaler som etableres.